

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **Ing. P. Ch.**, zastoupeného JUDr. Vitem Vohánkou, advokátem se sídlem Na Zámecké 457/5, 140 00 Praha 4, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem Štěpánská 28, 111 21 Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 9. 2004, č. j. FŘ-4504/15/04, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2007, č. j. 8 Ca 173/2007 - 71,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému advokátovi JUDr. Vítu Vohánkovi **se n e p ř i z n á v á** odměna za zastupování.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 20. 9. 2004 zamítl žalovaný odvolání žalobce proti rozhodnutí ze dne 29. 12. 2003, vydanému Finančním úřadem pro Prahu 5 (dále jen „správce daně“), jímž bylo zastaveno daňové řízení ve věci žádosti o odklad výkonu rozhodnutí, neboť výkon rozhodnutí nebyl nařízen.

Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou k Městskému soudu v Praze, který ji svým usnesením ze dne 22. 11. 2005 odmítl. Nejvyšší správní soud však ke kasační stížnosti žalobce svým rozsudkem ze dne 18. 4. 2007 zrušil předmětné usnesení městského soudu

pro nepřezkoumatelnost a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Městský soud tedy pokračoval v řízení a rozsudkem ze dne 30. 8. 2007 žalobu zamítl.

Ve včas podané kasační stížnosti a v jejím doplnění žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení, případně aby rozhodnutí změnil v souladu s žalobcovým petitem. Ve zdůvodnění kasační stížnosti pak žalobce obecně uvedl, že ústavní zákony a jimi garantovaná základní práva jsou bezprostředně závazná pro orgány státu i soudy, nicméně že stát, resp. orgán státu nemá žádná práva, jichž by se mohl vůči občanu domáhat, ale má pouze povinnosti. Stát nesmí nikdy strpět situaci zásahu do práv občana a má povinnost i bez návrhu zjednat nápravu vždy, jakmile se o konfliktu s právním řádem či o zásahu do některých práv dozví. Zásahu do práv se přitom orgán státu může dopustit nejen vydáním protiprávního rozhodnutí jako takového, ale i nekonáním tak, jak byl povinen, či případně vydáním neadekvátního rozhodnutí, jež by samo o sobě do práv nezasahovalo.

Podle žalobce byli správce daně a žalovaný povinni ihned, jakmile se o závadách dozvěděli, zjednat nápravu a zdržet se zásahů do práv žalobce; jen kdyby správce daně či žalovaný provedli nápravu, mohli odmítnout či zamítnout úkon žalobce. Dále žalobce považuje za nesprávný závěr soudu, že vydání exekučního příkazu žalobcovu podání nepředcházelo, neboť je nutné zohlednit soudu známou a doloženou skutečnost existence onoho exekučního příkazu. Odkaz na precedent Ústavního soudu je tak spíše zavádějící a není adekvátní tomuto případu. Žalobce také namítá, že soud nezohlednil, že žalobce neměl nikdy jinou možnost ochrany svých práv než úkonem, který učinil, neboť vinou a svévolí správce daně byl zbaven možnosti ochrany práv úkony jinými, když mu žádné rozhodnutí o takovém nároku nebylo doručeno. Správce daně byl proto povinen postupovat jinak a vydat jiné rozhodnutí. Rovněž je nesprávný závěr, že by měl občan jedinou možnost čekat až k zásahu dojde a nesnažit se tak zabránit škodám. Je to podobné, jako kdyby soud občana odkazoval, že se má nechat napřed zavraždit, aby teprve potom mohl uplatňovat škodu nebo aby teprve potom mohla policie konat. Za nesprávný považuje žalobce rovněž závěr soudu v tom směru, když vyžaduje jako zásah do práv teprve exekuční příkaz. Přitom podle čl. 2 Listiny občan není povinen činit něco, co mu zákon neukládá, avšak zde je mu pod sankcí exekuce ukládáno splnit povinnost do sedmi dnů. Žalobce však nebyl k takové povinnosti povinen. Zcela scestná je také podle žalobce argumentace, že by bylo možno na výzvu reagovat nějakou žádostí, když taková povinnost zde neexistuje a správní orgán byl povinen zjednat nápravu a na základě úkonu, jímž se fakta dozvěděl, ve věci postupovat a dále rozhodnout adekvátně.

Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s výrokem a odůvodněním napadeného rozsudku a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Kasační stížnost není důvodná.

Žalobce zřejmě v (poněkud obsahově nekonzistentní) kasační stížnosti zastává názor, že správce daně či žalovaný měli na základě jeho žádosti o odklad výkonu rozhodnutí podané ve fázi odvolání proti výzvě k zaplacení daňového nedoplatku podle § 73 odst. 1 zákona České národní rady č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „daňový řád“), nenařizovat vůbec daňovou exekuci - to je podle žalobce adekvátní rozhodnutí a náprava nežádoucího stavu, přičemž v jiném postupu správce daně a žalovaného spatřuje zásah do svých práv. S takovým závěrem však Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit. Podle § 73 odst. 3 daňového řádu provádí

vymáhání nedoplatku správce daně, u něhož je daňový dlužník evidován, daňovou exekucí; podle odst. 6 téhož ustanovení se daňová exekuce provádí vydáním exekučního příkazu. Konečně podle odst. 9 předmětné normy může být výkon rozhodnutí odložen, žádá-li daňový dlužník nebo ručitel o splátky, o posečkání daně nebo o prominutí daňového nedoplatku, a i bez žádosti, šetří-li se skutečnosti rozhodné pro částečné nebo úplné zrušení výkonu rozhodnutí. Bude-li povolen odklad, již provedené úkony zůstanou zachovány. Z jazykového výkladu spojení „odklad výkonu rozhodnutí“ lze dovodit, že se jedná o odklad výkonu (tj. provádění jednotlivých úkonů v rámci daňové exekuce); z předmětného sousloví však nijak nevyplývá, že by se mělo jednat o odklad samotného nařízení exekuce (tj. odklad vydání exekučního příkazu). Názor Nejvyššího správního soudu, že k odkladu výkonu rozhodnutí může správce daně přistoupit až v situaci, kdy je nařízena daňová exekuce, vyplývá i ze systematiky citovaných ustanovení, kdy odklad výkonu rozhodnutí je upraven až po úpravě procesu vydání exekučních příkazů a způsobů exekuce. Výklad žalobce navíc postrádá logiku, neboť tento se vlastně domáhá odložení něčeho, co dosud neexistuje, resp. co dosud nebylo nařízeno. Správce daně tak nemá o čem rozhodovat. Pro dokreslení je na tomto místě vhodné uvést usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. III. ÚS 937/06, <http://nalus.usoud.cz>, týkající se možnosti vydání předběžného opatření zabráňujícímu nařízení exekuce (nejednalo se o exekuci daňovou, avšak princip je stejný). Ústavní soud zaujal názor, že „*předběžné opatření, jímž by bylo nařízeno oprávněnému, aby „se zdržel exekuce“, je pojmově vyloučené, neboť tomu odporuje sama povaha a účel exekučního řízení, jakož i okolnost, že k ochraně povinného (jž se stěžovatel dovolává) jsou k dispozici tomuto řízení vlastní instituty, jmenovitě odklad či zastavení exekuce (§ 52 odst. 1 exekučního řádu, § 266, resp. § 268 o. s. ř.)*.“ Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že domáhat se odkladu výkonu rozhodnutí podle § 73 odst. 9 daňového řádu je možné až po nařízení daňové exekuce - tj. po vydání exekučního příkazu.

Další námitka žalobce se zjevně týká výzvy k zaplacení daňového nedoplatku v náhradní lhůtě podle § 73 odst. 1 daňového řádu, která žalobci pod sankcí exekuce ukládá povinnost, ačkoliv k ní žalobce není povinen. Otázka zákonnosti této výzvy však není předmětem přezkumu v tomto řízení; městský soud se jí zabýval pouze pro dokreslení situace, v níž se žalobce nachází (tj. ve fázi odvolání proti této výzvě), k čemuž použil i žalobcem zpochybňovanou citaci nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2001, sp. zn. I. ÚS 447/2000, publikovaném pod č. 139/2001 Sb. n. u. ÚS. Byť podstatou nálezu byl charakter této výzvy vůči ručiteli, takže použití tohoto nálezu nebylo ze strany městského soudu zcela přiléhavé, není možné jen na základě této skutečnosti rozhodnutí městského soudu zrušit, neboť nález se zabýval touto výzvou i obecně a potvrdil, že předmětnou výzvu je zpravidla nutno vnímat jako procesní rozhodnutí.

Podle žalobce neexistuje povinnost reagovat na výzvu nějakou jinou žádostí. K tomu je vhodné poznamenat, že rovněž tak není povinností žalobce podávat návrh na odklad výkonu rozhodnutí, podat odvolání, správní žalobu či kasační stížnost. To vše jsou pouze práva žalobce, kterých využít může, ale nemusí, a nikdo ho k jejich využití nemůže nutit. Jednotlivé zmiňované návrhy však může podat až v příslušné fázi řízení (tj. např. odvolání až po vydání prvostupňového rozhodnutí, kasační stížnost až po právní moci rozhodnutí krajského či městského soudu - a stejně i žádost o odklad výkonu rozhodnutí až po vydání exekučního příkazu). Pokud dále žalovaný tvrdil, že žalobce může v současné fázi řízení využít jiné instituty než odklad výkonu rozhodnutí (žádost o splátky, o posečkání daně nebo o prominutí daňového nedoplatku), pouze tím shrnoval žalobcova práva, nikoliv jeho povinnosti. Nejvyššímu správnímu soudu pak není jasné, proč žalobce považuje možnost řešit svou situaci některou ze

zmiňovaných žádostí za scestnou, když současně brojí proti „čekání na zásah“. Žalobce rozhodně na vydání exekučního příkazu čekat nemusí - svou situaci může řešit instrumenty, které mu daňový řád nabízí (viz výše zmíněné), případně stanovený nedoplatek uhradit; žádost o odklad výkonu rozhodnutí však mezi tyto instrumenty v této fázi řízení nenáleží.

Pokud nyní žalobce v kasační stížnosti tvrdí, že ve věci již byl před rozhodnutím správce daně vydán exekuční příkaz, pak je nutno takovou námitku považovat za nepřipustnou podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť žalobce tuto skutečnost neuvedl v řízení před městským soudem, ač tak zjevně učinit mohl, a existence exekučního příkazu navíc ani nijak nevyplývá ze soudního či správního spisu. Stejně je třeba naložit i s tvrzením žalobce o svévoli správce daně, který mu nedoručil „žádné rozhodnutí o takovém nároku“; soud proto měl zohlednit skutečnost, že žádost o odložení výkonu rozhodnutí byla jedinou možností ochrany žalobcových práv. Z kontextu případu je zřejmé, že žalobce oním rozhodnutím o nároku míní platební výměry, jimiž byla žalobci uložena povinnost uhradit nedoplatek daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků; nicméně otázku doručení platebních výměrů žalobce v žalobě nevznesl (zmínil ji pouze při jednání dne 30. 8. 2007, avšak vzhledem k zásadě koncentrace řízení nelze již k takové námitce přihlížet - viz § 71 odst. 2 třetí věta), městský soud se jí tedy nemohl zabývat, a proto ji nemůže přezkoumat ani soud kasační.

Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou. O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly. Soudem ustanovený zástupce žalobce zaslal Nejvyššímu správnímu soudu vyúčtování, v němž požadoval odměnu za dva úkony právní služby a dva režijní paušály to vše zvýšené o daň z přidané hodnoty, jíž je plátcem. Ze soudního spisu nicméně vyplývá, že ustanovený zástupce nezaslal městskému soudu či soudu kasačnímu ani jedno podání ve věci samé a zástupce rovněž nedoložil, že by v projednávané věci učinil úkony jiné. Není tudíž zřejmé, za jaké úkony právní služby zástupce odměnu vyúčtoval. Zdejší soud přitom setrvává v názoru, že pouhé převzetí obálky s usnesením o ustanovení zástupcem žalobce není převzetím věci a přípravou zastoupení ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci žalobce odměnu za zastupování nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. května 2008

JUDr. Marie
Žižková
předsedkyně senátu